214. Številka. V Ljubljani, v sredo, 19. septembra 1917. 5. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . K 30·—
pol leta „ „ . . . „ 15·—
četrt leta „ „ . . . „ 7·50
na mesec „ „ . . . „ 2·50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 34·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . . K 40.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . . K 28·—
pol leta „ . . . . . „ 14·—
četrt leta „ . . . . . „ 7·—
na mesec „ . . . . . „ 2·30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Za ljubljansko izjavo.

Ljubljanska deklaracija z dne 15. septembra je vzbudila v vseh krogih našega naroda najboljši vtis in splošno pritrevanje. To nam spričujejo številni dopisi iz vseh slovenskih pokrajin. Izjavi se principijelno pridružujejo tudi ostale politične organizacije in stranke. Ves naš narod manifestira za odločno politiko »Jugoslovanskega kluba«, za veliko idejo narodne svobode in svetega miru.

Iz Celja nam poročajo: Štajerska Narodna stranka, kot zastopnica naprednega Slovenstva v severni jugoslovanski pokrajini je bila o nameravani ljubljanski izjavi obveščena ter iz celega srca pritrjuje v njej izraženi zahtevi po svobodi in ujedinjenju vsega našega naroda; ravnotako se pridružuje patrijotičnemu apelu voditeljev kranjskih Slovencev na nositelja cesarske krone, v katerega pomoč se zanašamo pri uresničenju jugoslovanskega edinstva. Narodna stranka z ostalimi slovenskimi strankami iskreno želi, da bi mirovni poziv papeža Benedikta ne ostal brezuspešen. V znamenju pravice mora mir pripeljati tudi našemu od usode toli preganjanemu narodu zlato zarjo srečne bodočnosti.

Tržaška »Edinost« objavlja izjavo ter pristavlja: Vodstvo našega pol. društva »Edinost« je bilo o nameravani izjavi obveščeno ter ji je pritrdilo. Ker so se tržaški Slovenci v resoluciji, sprejeti na občnem zboru pol. društva »Edinost« dne 28. avgusta tudi postavili na stališče deklaracije J. k. od 30. maja t. l. in ker »Slov. ljudska« in »Narodno-napredna stranka« po svojih somišljenikih obsezata tudi Koroško, Štajersko in Goriško, je s tem podana solidarna manifestacija vsega naroda v smislu deklaracije in je ovrženo morebitno natolcevanje, kakor da ne bi bila deklaracija izraz volje vsega našega naroda.

Iz krogov goriškega Slovenskega političnega društva in Slovenskega kluba goriških deželnih poslancev nam pišejo: Tudi goriški narodni Slovenci iskreno pozdravljajo manifestacijo kranjskih slovenskih političnih voditeljev ter se kar najodločnejše pridružujejo vsenarodnemu jugoslovanskemu programu, izraženem v dunajski deklaraciji. V muki in trpljenju vojnega časa vidi naše goriško ljudstvo vzhajati zarjo narodne svobode, ki nam prinese združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. S posebno vnemo pritrjujejo goriški Slovenci mirovnim stremljenjem, katerim je dala mirovna nota papeža Benedikta XV. nove mogočne pobude.

Slovenski soc. demokrati in ljub. deklaracija. Glasilo jugoslovanske soc. demokracije »Naprej« objavlja v svoji torkovi številki ljubljansko deklaracijo v polnem obsegu ter dostavlja: »S. L. S. in Narodno - napredna stranka sta povabili tudi jugoslovansko socijalnodemokratično stranko, da sopodpiše izjavo. Izvrševalni odbor naše stranke je sklenil, da podpiše izjavo, če se izvrše v besedilu nekatere izpremembe. To se pa ni zgodilo, ampak je izšla gorenja izjava v soboto v »Narodu« in »Slovencu«. — V ljubljanskem dopisu pravi graški »Arbeiterwille«: Z izjavo za državnopravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba soglaša v principu tudi jugoslovanska socijalna demokracija.

Večji boji na banjški planoti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 18. septembra. (Kor. ur.)

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Na banjški visoki planoti so bili posamezni po močni artiljerijski pripravi izvršeni sovražni sunki zavrnjeni.

Z vzhodnega in jugovzhodnega bojišča ničesar poročati.

Šef generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 18. septembra. (Kor. u.)
Wolffov urad poroča:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armadna fronta prestolonaslednika Ruprehta Bavarskega.

Na Flandrskem so ponovili Angleži tudi včeraj svoje silne ognjene sunke na posamezne odseke med Houthoulsterskim gozdom in Lyso. Izvršili so se samo mali infanterijski boji, pri katerih so bili napadajoči angleški oddelki skozi in skozi vrženi nazaj. Naša artiljerija je zopet začela pobijati sovražne baterije s polno močjo. Med La Bassée in Lensom kakor tudi od Some do Oise je bilo bojno delovanje živahno.

Armadna fronta nemškega prestolonaslednika.

Na obeh straneh ceste Laon-Soissons in na desnem bregu Mose je doseglo bojno delovanje artiljerij od časa do časa znatno moč. Na več krajih so se razvili boji na sprednjem polju, ki so potekli za nas ugodno.

Armadna fronta generalfeldmaršala voj. Albrehta Würtembeškega.

Zapadno Apremonta so privedle napadalne čete z naglega podjetja na francoske pozicije več vjetnikov.

Nadporočnik Berthold je sestrelil zopet dva sovražnika v zračnem boju.

VZHODNO BOJIŠČE.

V loku pri Lucku, ob spodnjem toku Zbruča in v gorah vzhodno kotline Kézdi Vásarhely se je sovražnik bolj gibal kakor zadnji čas.

Pri armadni skupini generalfeldmaršala von Mackensena so izvedli Romuni zapadno Sereta po zadostni artiljerijski pripravi pri Varniti in Muncelu več delnih napadov, ki so se izjalovili z mnogimi izgubami. Ob izlivu Rimnica je bilo pri lastnem podjetju vjetih nekaj nasprotnikov.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Nikakih večjih bojnih dejanj.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Cesar na tirolski fronti. V nedeljo se je peljal cesar preko Merana v Prad in od tam v obsežje Ortlerja. Cesar je pred Stilfserskim prelazom izstopil iz avtomobila in šel peš v infanterijsko pozicije, šeststo korakov pred njim je stal sovražnik. Da tudi tu tik ob švicarski meji divja vojna, se je kazalo zlasti v nedeljo, ko so tulili italijanski izstrelki po zraku. Par korakov od Najvišjega vojnega gospodarja se je razpočil šrapnel. Sledili so še drugi. Cesar pa si je ogledoval čete ob Stilfserskem prelazu. Nato je bil na Vrhu treh jezikov. Pri četah se je mudil dalje časa. Vožnja nazaj je bila mnogo nevarnejša kakor dohod. Cesar se je vrnil 17. t. m. dopoldne na Dunaj.

Zvišano bojno delovanje na banjški visoki planoti. Iz vojnoporočevalskega stana 18. septembra: Zvišano bojno delovanje na banjški visoki planoti traja dalje. Na severnem delu planote je izvršil sovražnik včeraj po močni artiljerijski pripravi dva napada; oba sta bila zavrnjena. Postavljenje čet za tretji napadalni poskus je preprečil naš artiljerijski ogenj. Na prostoru severozapadno Kala je pridrl proti polnoči tudi sovražni infanterijski napad, ki ga je doletela ista usoda kakor oba prva. Na odseku hriba Sv. Gabrijela se je stopnjeval sovražni artiljerijski ogenj od časa do časa do večjega učinkovanja. Sicer se poroča s soške fronte samo o silnejšem italijanskem motilnem ognju na Kraški visoki planoti. Delovanje letalcev je bilo včeraj jako živahno. Prišlo je do več zračnih bojev, v katerih je bil nad Gorico sestreljen neki sovražni letalec. Pri Mirnu je padel goreč na tla neki italijanski privezni zrakoplov. Pri armadni skupini fm. barona Conrada je kazala samo sovražna artiljerija zvišano delovanje.

Vojna sabotaža v Italiji. »Temps« poroča, da se je vršil v Rimu ministrski svet, ki se je pečal posebno z dogodki v Civitavechiji, kjer so se delavci v pristanišču branili pogasiti došle parnike z žitom. Ministrski svet je sklenil najstrožje odredbe proti vsakemu poskusu vojne sabotaže. Omenjeni dogodki pričajo jasno, kako globoko je že segla nevolja v Italiji radi tako dolge vojne, ki je stala deželo že tako ogromne žrtve, uspehov pa od nikoder ni. Notranje razmere v Italiji se poostrujejo in se razvijajo vedno bolj proti vojni.

438 zračnih bojev v avgustu na soški fronti. Iz vojnoporočevalskega stana se poroča: Meseca avgusta je bilo na soški fronti nad tisoč poletov sovražnih letalcev in izvršilo se je 438 zračnih bojev. 33 sovražnih letal je bilo premaganih in zbitih na tla, čete so sporočile, da je bilo strmoglavljenih sedem letal, tri letala je zbil odbijalni ogenj. Mi smo izgubili samo dva aparata, ki sta padla na tla, dva se pogrešata. Pet letal je bilo prisiljenih vsled poškodbe pristati na lastnem ozemlju. Infanterijski letalci so navduševali in jačili težko se borečo infanterijo, poveljstva so bila poučena o bojnem položaju s poročili, ki so jih metali letalci, sovražnika so vznemirjali ponovno z bombami, ga razprševali in mu napravljali nered. Zlasti na hrib Sv. Gabrijela jurišajoče italijanske mase so bile pogostoma cilj naših bomb. Za plačilo bombardiranja Trsta so poleteli naši letalci nad Benetke in dosegli tam najboljše uspehe. — Stari preizkušeni vojaški duh navdaja naše vrle letalce, ki so mnogo pripomogli tudi v enajsti soški bitki, da laški sovražnik ni dosegel svojega cilja.

Novi veliki boji za hrib Sv. Gabrijela. Italijanska javnost, ki je bila že vsa omamljena samih zmag in sijajnih uspehov po vojnem časopisju, ne more razumeti, kako da so se vse te zmage in uspehi ustavili pred hribom Sv. Gabrijela. Sv. Gora je italijanska, Sv. Gabrijela pa Italijani kar ne morejo zavojevati. Da bi potolažili ogorčeno javnost in jo uverili glede osvojitve Sv. Gabrijela, so p[illegible]li sedaj na dolgo poročati, da it[illegible]ko armadno vodstvo pripravlja [illegible] veliko ofenzivo na hrib Sv. G[illegible]jela in da se ta ofenziva izvrši v kratkem času.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

18. septembra. Na prostoru jugovzhodno banjške visoke planote so bili novi sovražni napadi hitro zavrnjeni. Na Krasu živahni artiljerijski boji in ljut motilni ogenj zoper sovražnika.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 18. septembra. (Kor. u.)
Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 18. septembra zvečer:

Na Flandrskem močna artiljerijska bitka vzhodno in jugovzhodno od Ypresa. Pred Verdunom popoldne oživljajoče se bojno delovanje vzhodno od Mose.

Na vzhodu ničesar novega.

RUSKO URADNO POROČILO.

15. septembra. Zapadna fronta. V smeri na Rigo smo zasedli po silnih bojih v bližini ceste v Pskov odsek sovražne pozicije pri pristavi Kronberg. Sovražni protinapad pa nas je pregnal. V smeri na Kovel živahen ogenj. V okolici Rudke Mirinske je rabil sovražnik kemične projektile. Severo - zapadno od Husjatina so se ruske čete polastile gozda pri Tezerzisku ter pregnale sovražne prednje čete. Sovražna infanterija se je umaknila na višine črte Viškovce - Vasiljkovce. — Romunska fronta. Ogenj pušk. — Kavkaška fronta. V noči 13. septembra so Turki napadli naše oddelke na višinskem hrbtu ob perzijsko - turški meji ob črti Živa Reš-Buda Res, kakih 50 vrst vzhodno od Revanduza. Kljub odporu naših stotnij, so nas Turki pognali preko črt teh gor.

17. septembra. Zapadna fronta. V smeri na Rigo traja boj prednjih straž. Zasedli smo pokopališče jugo - zapadno od Haprala na severnem bregu reke Aa. Na ostalih frontah ogenj pušk in podvzetja izvidnikov.

16. septembra. Zapadna fronta. V smeri na Rigo in na cesti v Pskov ljut boj v okolici pristave Segevald. Naši oddelki so se izkazali zelo trdne ter zavračali nemške napade. — Romunska fronta. V smeri na Focsani so poskusili sovražni izvidni oddelki v okolici Fitionescija. Merescestija s podporo artiljerie približati se romunskim utrdbam. Povsod smo jih z ognjem zavrnili. Sovražni napad severo - zapadno od Merescescija smo tudi zavrnili.

Japonska in preskrba Rusije.

London, 18. septembra. »Daily Mail« poroča iz New Yorka, da so imela japonsko-ameriška pogajanja v Washingtonu ta - le uspeh: Japonska prevzame večji del preskrbe Rusije, japonsko trgovsko brodovje transportira vojni materijal iz Amerike v Rusijo, japonske vojne dobave za Rusijo financira Amerika.

Nova faza podmorske vojne.

Bern, 17. septembra. (Kor. ur.) Oficijozno poročilo pariških listov pravi, da je z ozirom na novi način nemške podmorske vojne pričakovati, da bo nova faza podmorske vojne posebno resna.

Okret v belgijskem vprašanju.

Berolin, 18. septembra. (Kor. urad.) »Kölnische Volkszeitung« izve, da se je nemška vlada baje odpovedala gospodstvu in kontroli nad Belgijo ter dostavlja, da je tudi ona prejela taka poročila, da je zadnji teden padla odločitev v Angliji prijaznem smislu. »Tageblatt« pripominja, da razmotrivanja vlade glede usode Belgije še niso končana. Nemški odgovor na noto papeža ne prinaša jasne rešitve vprašanja. Tudi o usodi Litevske in Kurlandije vlada še ni odločila.

Köln, 18. septembra. Berlinski poročevalec »K. Zeitg.« zagotavlja napram drugačnim poročilom, da odgovor nemške vlade papežu glede Belgije ne pove ničesar. Podrobnosti glede bodočnosti Belgije se ne navajajo v odgovoru. Za to je čas pri mirovnih pogajanjih. Tudi vest, da je izrekel kronski svet v odsotnosti cesarja desinteresement na Belgiji, ne more biti resnična.

Nemčija - Švedska - Argentinija.

Stockholm, 17. septembra. Vodja desnice Trygger je na nekem zborovanju izrekel obžalovanje švedske javnosti nad zlorabo švedske uslužnosti s strani nemškega uradnika, ki je kršil običaje gentlemanstva. Odklanjal pa je tudi zvezo z onimi, ki streme za uničenjem nemškega naroda.

Berolin, 18. septembra. Nemška vlada je podala v zadevi brzojavk grofa Luxburga švedski vladi to - le izjavo: Cesarska vlada globoko obžaluje, da ima švedska vlada vsled posredovanja brzojavk med nemškimi poslaniki v inozemstvu in zunanjim uradom sitnosti. Vlada obžaluje nadalje, da je nemški zastopnik v Buenos Airesu porabljal švedsko posredovanje ter pošiljal take brzojavke. Ko je zaznala za slučaj, je vlada takoj naročila svojim zastopstvom v inozemstvu, da naj skrbe za to, da se zavrnejo vsi poskusi, spraviti švedsko vlado v zvezo z vsebino šifriranih brzojavk. Obenem naglaša cesarska vlada, da švedska vlada ni poznala vsebine brzojavk.

Nizozemski državni zbor.

Ministrski predsednik je otvoril dne 18. septembra popoldne v imenu kraljice nizozemski državni zbor ter izvajal, da so se izvršile v notranje- in zunanjepolitičnem položaju bistvene izpremembe. Izgledi za zimo so malo zadovoljivi. Še vedno je Nizozemska prisiljena, da je sredi sovražnikov pripravljena, odbijati kršenje nevtralnosti. Zveza s kolonijami je še bolj otežkočena, kakor prej. Za uvoz manjka potrebnega ladijskega prostora.

Mirovno vprašanje.

Pariz, 17. septembra. Painlevé bo podal jutri v parlamentu vladno izjavo, v kateri bo skušal nastopiti proti naraščajoči mirovni želji ljudstva z zagotovilom, da je ententa odločena, odkloniti vsako novo mirovno ponudbo, odkoderkoli naj pride in da je dala nova ruska vlada gotove garancije, da odklanja vsak separatni mir. Iz nastopa francoskega časopisja je že sedaj sklepati, da so tudi glede razmerja z Rusijo naziranja strank vedno bolj določna in da vedno bolj narašča domnevanje, da je tako v interesu Francoske, kakor v interesu Rusije, da se mir čim prej sklene.

Vojna bilanca.

»Manchester Guardian« je priobčil sestavek o vojnih izgubah. List računa, da je bilo v vojni približno 9,750.000 mož ubitih ter dostavlja, da znaša izguba na človeških življenjih, če se računa še nazadovanje v številu porodov, vsaj 14,250.000 duš.

Ranjenih je bilo povprečno, namreč dvainpolkrat toliko, kakor je bilo padlih, to je 23,500.000 mož. Vsi ti so silno mnogo trpeli in gotovo jih ostane več kakor polovica za vsako delo nezmožna.

V vojnem vjetništvu je kake 4,000.000 mož, 250.000 pa je civilnih vjetnikov.

Pod zastave je bilo poklicanih 49 milijonov 750.000 mož. — Romunija in Amerika še nista všteti. Toliko ljudi je torej iztrganih iz njih poklica in njihovim rodbinam.

Pri vsem tem niso vračunani ljudje, ki so umrli vsled različnih kužnih bolezni. Zlasti so se razširile spolne bolezni in bodo to še bridko čutili prihodnji rodovi.

Vpoštevaje vse, računa imenovani list tako - le:

V vojaški službi je 49,750.000 oseb; ubitih je bilo 9,750.000 ljudi; izguba na prebivalstvu znaša skupaj 14,250.000 oseb, trajnih invalidov je 12,000.000, vjetnikov je 4,250.000, direktnih vojnih izdatkov je bilo 21,500.000.000 funtov sterlingov; škode in uničenja znašajo 1.200,000.000 funtov sterlingov, potopljenih je bilo 9,500.000 ton ladij.

Te številke pač niso zanesljive, a v splošnem izražajo resnico. Vse te izgube in vsi ti izdatki se še množe. Kdo vé, če nas ne čaka še kaj hujega.

Novi ruski kabinet.

Petrodrad, 17. septembra. (K. u.) Nekrasov se je izrazil napram sotrudniku »Izvestij«, da se je Kerenskemu po dolgem trudu posrečilo sestaviti ta-le kabinet: Kerenskij ministrsko predsedstvo in vrhovno poveljništvo; Tereščenko zunanje in najbrž namestništvo za ministrskega predsednika; Kiškin notranje; Kartašev kultus; Bernackij finance; Kornovalov trgovina; Naljantovič jus; Arhangeljskij nauk; Aksentijev poljedelstvo; general Vrhovskij vojna; admiral Verderevskij mornarica; Buriškin državni kontrolor; Skobelev delo; Jefrenov ubožna skrb; Nikitin pošta in brzojav.

Amsterdam, 18. septembra. Iz Londona poročajo, da je bil Kerenjskij v zelo težavnem položaju. Šlo je za koalicijsko vprašanje. Povabil je industrijalce na udeležbo, ti pa so hoteli vstopiti v kabinet samo, če vstopijo tudi kadeti. Treba je bilo sporazuma z delavskim in vojaškim sovjetom, ki je močno nagibal na stran boljševikov ter zahteval in sklenil z veliko večino, sestavo socijalističnega ministrstva, takojšnjo proglasitev republike, takojšnje sklicanje konstituante in odpravo vseh dostojanstev in

nazivov. Večina vojaških delegatov ni bila navzoča. Nekaj ur je bilo verjetno, da bo Kerenjskij odstopil in da bo prišla do vlade socijalistična vlada. Po dolgem pogajanju je našel Kerenjskij začasno rešitev ter je sestavil vojni kabinet. Ministri, ki niso v vojnem kabinetu, bodo čisto upravni ministri.

Po kapitulaciji Kornilova.

Amsterdam, 17. septembra. Iz Odese poročajo, da bodo vse ruske sile na kopnem podpirale provizorično vlado. V Kijevu je bilo aretiranih mnogo oseb. V Elizabetgradu so bili aretirani general Senikin, general Markov in šef konjeniške šole Javelijev. V Rostovu so kozaki na velikem zborovanju obljubili vladi zvestobo.

V četrtek so poslali vse Kornilove čete na fronto. Aretirane generale so poslali v Petrograd. Vlak z izgnanim Manuilovom, Broadmajevom in go. Viriholo se je ustavil na Finskem. Generala Gurka, ki ga hočejo tudi izgnati, bodo pridržali, da se njegova zadeva razjasni.

Iz Mohileva poročajo, da je bil Kornilov s 23 generali in častniki aretiran od šefa generalnega štaba Aleksejeva in interniran v nekem hotelu. Zaslišan bo danes.

V posebni odredbi se zahvaljuje Kerenjskij odseku za javni blagor za sodelovanje pri potlačenju vstaje Kornilova ter ga poziva, da naj se razide, ker je vstaja popolnoma končana.

Ruska zavezniška zvestoba.

Petrograd, 18. septembra. (Kor. urad.) »Birževija Vjedomosti« poročajo, da bi pomenila za zaveznike ruska vlada brez Kerenjskega korak v negotovo, ker je Kerenjskij edino jamstvo za zavezniško zvestobo Rusije. Zavezniki hočejo sedaj pospešiti izvedbo ameriške posojilniške obljube v znesku 5 milijonov dolarjev Rusiji.

Politične vesti.

= **Vodstvo S. L. S.** je zborovalo včeraj v deželnem dvorcu. Pristaši deželnega glavarja drja. Šusteršiča so bili v veliki večini, in opozicija se je zato omejila na to, da je kazala svoje nasprotstvo v glavnem le pri glasovanjih. Zborovtnje je poteklo povsem mirno. Opozicija je bila izročila svoje pogoje pred nekaj dnevi škofu kot posredovalcu in je na zborovanju izjavila, da vztraja pri glasovanjih. Zborovanje je poza bodoče složno sodelovanje med obema frakcijama (Šusteršičevo in Krekovo) zlasti glede vodstva stranke jako radikalni. Najzanimivejše je, da večina vodstva S. L. S. ni priznala kompetence Jugoslovanskega kluba glede članov delegacij, temveč je zopet postavila kandidaturo dr. Šusteršiča za delegacije. Za namestnika kandidira vodstvo S. L. S. poslanca drja. Kreka. Zborovanje se je nadalje z veliko večino pridružilo ljubljanski izjavi z dne 15. septembra. Kakor čujemo, bo o poteku zborovanja izdan poseben kumuniké.

= **Nemški iredentizem.** Dne 18. septembra je graška »Tagespošta« priobčila članek, v katerem polemizira proti zahtevanjem nemškonacijonalnih krogov, da naj nastopi nemški »Nationalverband« pot opozicije. V tem članku je rečeno: »Trajno opozicijonalno stališče nemških zastopnikov se da misliti le, če se hoče tudi med Nemce zanesti iredentizem. Odgovornost za to je tako težka in za ves nemški narod tako usodna, da je posečipo tem zadnjem sredstvu šele potem, ko so izčrpana vsa druga. Potem pa mora postati popolna resnost, kajti potem bi šlo za državo in za vse, ki imajo interes na njenem obstanku, za biti ali ne biti. Morda bodo Nemci pognani v ta boj obupnosti; nihče ne more tega danes povedati. A pričakovati v sedanjem času zgol od opozicije rešitev, je otročje. Še stoji država, še je potrebna pomoč Nemcev.« — To je prav značilna izjava. To je proklamiran patrijotizem do odpovedi, patrijotizem s pogojem, da ostanejo Nemci državi zvesti le, če izpolni njihove zapovedi. Presenetilo nas to ni. To je namreč za 20 let načelno stališče gotovih nemških krogov.

= **Načelstvo nemškega Nationalverbanda** je imelo sejo, na kateri je razpravljalo o političnem položaju s posebnim ozirom na težave, s katerimi se ima boriti nemška politika v Avstriji. Tudi so imeli zastopniki načelstva dolgo posvetovanje z ministrskim predsednikom.

= **Zopet Spitzmüller.** Guverner avstro - ogrske banke Popovics postane baje ogrski finančni minister na njegovo mesto pa kandidirajo bivšega znanega ministrskega predsednika dr. Spitzmüllerja, ki vživa v vseh slovanskih krogih naše monarhije najpopolnejše nezaupanje. Na mesto guvernerja avstro - ogrske banke spada samo mož, ki ga podpira splošno zaupanje.

= **Prepir zaradi podpor.** Med nemškimi radikalci in med nemškimi socijalnimi demokrati se je vnel nekoliko smešen prepir. Nemški radikalci imajo človekoljubna čustva za fabrikante in se boje, da bodo iz vojne vrnivši se vojaki zahtevali dosti večje mezde kakor so jih prej imeli in sicer za toliko večje, kolikor znašajo podpore, ki jih dobivajo zdaj njihove družine. Zato so nemški radikalci zelo jezni na zvišanje podpor, češ, da bodo morali po vojni krvaveti fabrikantje. Socijalni demokratje zavračajo to z ogorčenjem in polemizirajo prav srdito. Naše skromno mnenje pa je, da fabrikantom mezde ne bodo delale skrbi, ker ne bodo po vojni imeli kaj delati. Ne bo surovin in brez teh ne bo dela in ne zaslužka, vsaj več let ne, če se ne zgodi kak čudež z našo valuto.

= **Združenje hrvatskih dežela.** Oglasil se je zdaj tudi član gosposke zbor. in v dunajskem listu »Information« razodel svoje misli o jugoslovanskem vprašanju. Tudi ta nepoznani član gosposke zbornice je mnenja, da se mora po koncu sedanje vojne temeljito renovirati in prerediti jugoslovansko vprašanje, ker s ponesrečenim načelom »Divide et impera« ni ničesar več opraviti in je sicer že grof Aerenthal bil mnenja, da se mora najvažnejše vprašanje namreč jugoslovansko, začeti s povzdigo Zagreba. Potem piše član gosposke zbornice: Ne verjamemo, da bi bil načrt slovenskih voditeljev Korošca in Kreka že zdaj izvedljiv, zato bi se držali izjav dr. Bagačiča, ki so gotovo uvaževanja vredna, ter za zdaj namenoma pustili Slovence na strani. Prvič, ker se glasi ugovor alpskih Nemcev proti izločitvi slovenskih dežel iz zveze s starimi dednimi deželami veliko preljuto in drugič, kar je važnejše, so Slovenci od Srbohrvatov tako različni, da ni mogoče izvesti politične in administrativne enote. Pač pa bi bilo pridružiti nameravani srbohrvatski enoti tudi Istro, ker je po večini prebivalstva hrvatska dežela, in tudi Kvarnerske otoke. Bojimo se, da merodajno mesto ni prav pravilno informirano o dalekosežnosti slovanskega vprašanja. Hrvatje bodo gotovo iskali in našli pota in sredstva, da dobe za svoje želje posluh, saj bodo tekom prihodnjih dni izročili kralju adreso hrvatskega sabora in v njej izrazili misel o združenju vseh hrvatskih dežel, dejstvo, ki je ogrski mogočniki kot ojačenje hrvatskega elementa seveda perhorescirajo. Toda skupnih intereso v monarhije ni vezati na želje ene polovice države, kajti tudi tam ne more ostati doma, v notranjosti, vedno enako. Zato je času toliko primernejše, resno misliti na rešitev jugoslovanskega vprašanja vsaj v okviru srbsko - hrvatskega narodnega in jezikovnega edinstva. Lahko in brez ugovora to seveda ne pojde, to se vidi že iz Wekerlovega govora. Vprašanje je seveda treba mnogostransko pretresti, a to se zdaj se vedno ne godi, vsaj ne očitno pred vsem svetom. Ali ni žalostno da čitamo neprestano, kake načrte kujejo g. Pašić in njegovi pristaši, dočim mi o tem molčimo. Zadnji čas je, da pride v tek ta za monarhijo neskončno važno življenjsko vprašanje, da bomo pripravljeni na vse eventualitete kadar pride blagodosni mir. — Tako član gosposke zbornice. Mož vsakako uvideva važnost jugoslovanskega vprašanja in njegovi vzpodbudi, naj vzamejo merodajni krogi stvar vendar že v roko, je le pritrditi. Če pa misli ta mož, da se bomo dali Slovenci kar tako na stran potisniti, kakor se njemu zdi, se jako moti. Zlepa to ne pojde. Opombe o jezikovnem razmerju med Slovenci in med Hrvati in Srbi, s kateri bi član gosposke zbornice rad opravičil svoj načrt, naj se prepuste Slovenci alpskim Nemcem v žrtev in v plen, so pa jako naivne. Jezikovni razloček med Slovenci ter med Hrvati in Srbi je dosti manjši, kakor je jezikovni razloček med Bavarci in Prusi, med Tirolci in Holštajnci, med Švicarji in Saksi. Prav to je močna opora jugoslovanske misli, tako močna, da je ne bo zatrla niti vsa gosposka zbornica.

= **Hrvatski ban.** A. pl. Mihalović se je v intervieuvu z budimpeštanskim »Pesti Naplo« izjavil, da je jugoslovansko vprašanje akutno in da se mora brezpogojno rešiti.

= **Renesanca Jugoslovanov.** Madžarski politik in publicist Oskar Jaszi je v »Vilagu« priobčil pod gorenjim naslovom članek, čigar prva polovica je bila zaplenjena. V drugi polovici članka piše Jaszi, da je treba Jugoslovanom monarhije zagotoviti nov red in pravi: Prvi korak za to je administrativno in gospodarsko združenje starih jugoslovanskih teritorijev. Združenje Jugoslovanov je dosegljivo po dveh potih: ali na podlagi zgodovinskih pravnih naslovov krone sv. Štefana in s primerno izpopolnitvijo ogrsko - hrvatske nagodbe ali z ločitvijo od Ogrske v smislu trijalistične koncepcije. Zato oznanjamo že leta, da more biti Ogrsko zadovoljujoča rešitev le ta, da se neizogibno združenje Jugoslovanov izvrši v okviru krone sv. Štefana in da bi madžarski narod prav storil, da nastopi kot lojalni pospeševalec jugoslovanskih prizadevanj v monarhiji. Spoznati je treba, da bi poskusi, onemogočiti stara prizadevanja za kulturno in gospodarsko edinstvo, katerih izraz je trijalistično zahtevanje, pomenili izgubo ogrskega morskega obrežja in oslabljenje ogrskega zunanjepolitičnega ugleda. Stara nemška hegemonija v Avstriji se ne da več vzdržati. Nobene sile ni, ki bi mogla zapreti pot demokratiziranja avstrijskih narodov in dežel. V interesu ogrske demokracije je, da dobe avstrijski narodi ugodno ravnovesje. Z ozirom na to pozivlja Jaszi svoje rojake, naj ne delajo težav prenovljenju Avstrije. — Ta glas je sicer precej osamljen, a karakterističen je gotovo.

= **Ogrski finančni minister dr. Gustav Grätz** je bil dne 16. septembra imenovan za sekcijskega šefa v ministrstvu c. in kr dvora in zunanjih zadev ter obenem pomaknjen ad personam v II. činovni razred. Pod njegovim predsedstvom so se dne 18. septembra nadaljevala nemško-avstro - ogrska gospodarska pogajanja.

= **Srednja Evropa — politični cilj.** V časih Stürgkh - Hochenburgerjeve vlade so imeli Nemci pravico, da so smeli kar mogoče hrupno agitirati za ustanovitev »Srednje Evrope« (Mittel - Europa), dočim se Slovani v tej stvari še oglasiti niso smeli. Kaj je politični in gospodarski cilj »Srednje Evrope«, je dosti jasno formuliral Friderik Naumann. To je bilo krika in navdušenja v nemškem taboru. A zdaj je nekaj časa sem to vpitje močno potihnilo Bivši nemški poslanik knez Lichovsky je celo javno nastopil proti Naumannu in ga ne samo s pekočo ironijo, nego tudi s tehtnimi argumenti zavrnil. Tudi sicer se zdi, da je v Nemčiji zelo zamrlo navdušenje za »Srednjo Evropo«. To nam kaže novi sešitek revije »Deutsche Arbeit«, ki izhaja na Češkem. List toži, da je nemška politika proti sovražnikom in prijateljem storila veliko hib, o katerih pa danes še ni mogoče obračunati. Grešila je pa najhujše proti svojim zaveznikom s tem, da je sijajno misel o »srednji Evropi« zapustila. To je bil vojni cilj, piše rečeni list, ki bi se ga bili morali v Nemčiji oprijeti z obema rokama, ker bi jim bil dal možnost za velikansko moralno (!) zavojevanje. Toda v Nemčiji so po svojih zmagah opustili vse načrte in imeli kakor vedno strah pred lastno korajžo. »Srednjeevropejci« so se delali vsegamogočne, a pri svojem političnem tihotapljenju so hodili vedno na potih: vse naj se reš na gospodarski podlagi in s parlamentom. A da je treba pred ustanovitvijo gospodarske Srednje Evrope postaviti silne politične cilje, to je bilo sramežljivo zamolčano. Nadaljnji krivci so filistri v Nemčiji. Ti so na celi Srednji Evropi videli le gospodarsko stran in se samo vpraševali: »Kak dobiček pa bomo od tega imeli?« A čim so videli, da je kupčija nekam riskantna, so si dali to hitro potrditi po strokovnjakih in obrnili Srednji Evropi hrbet. »O, deutsches Vaterland« vzdiha z ironično emfazo imenovani list, »kako si ti dobro organizirana družba za blagor tistih, ki žive v svojih mejah, a samo za tiste, ki so v tvojih mejah. A pazi, da se ti računi ne pokvarijo. Kaj pa bi bilo,če bi se morali tisti, ki v tebi prebivajo, sami postaviti proti vsemu sovražnemu svetu. — Končno pesti list še vodilne može v Nemčiji. Ti so kovali vsakovrstne načrte in se vtikali v vse mogoče stvari, samo njih najboljši in najbližji prijatelji, edini na svetu, so tisočkrat goreče prosili za vmešavanje, a je niso dosegli. Bili so časi, ko je Nemčija tako v Avstriji kakor na Ogrskem uživala neomejeno zaupanje in so bili glavni nasprotniki nemških stremljenj popolnoma brez moči, a ti časi so bili zamujeni. Zaupanje je izginilo. Kako stvari zdaj stoje, se sploh ne da javno povedati. Ogorčenje ni izven Nemčije nič manjše, kakor v Nemčiji sami. Toda zaupanje se da zopet pridobiti, možnost Srednje Evrope še obnoviti, sile, delujoče za njeno uresničenje se dajo poživeti, če prevzame nemška država vodstvo, ki bi to imenovanje zaslužilo — ut supra. — Tu se torej zopet vidi, da Naumannova Srednja Evropa ni gospodarska, nego politična ideja in da je bila in je še notranji vojni cilj najboljših naravnih zaveznikov nemške države v Avstriji.

= **Novi škandali?** Berolinski Wolffov biro je razglasilo vest, s katero je pač razsodnim Nemcem provzročil nove velike skrbi. Vest se glasi: »Berolin, 15. septembra. Reuter razširja od amerikanskega državnega departementa razglašeno poročilo baje nemškega poslanika v Meksiki, ki se bavi z osebo ondotnega švedskega diplomatičnega zastopnika. To poročilo ni znano berolinskim uradnim mestom.« — Vprašanje je: 1. Kak interes ima amerikanski državni departement na objavljenju tega poročila. 2. Kaj je poročal nemški poslanik v Meksiki o švedskem diplomatičnem zastopniku. Zakaj Wolffov biro tudi zdaj ne prijavi po Reuterjevem biroju razširjeno besedilo.

Vesti iz primorskih dežel.

Magistrat goriškega mesta, ki posluje v Trstu, se je preselil v ulico della Sanità št. 10.

Umrl je v Feldbachu 19letni vojak Frančišek Ksaverio iz Gorice. Ko je absolviral četrti razred realke, je moral k vojakom. Obolel je in po daljšem trpljenju izdihnil daleč proč od svojega rostnega mesta. Pokojnik je sin delavske družine Antona in Marije Ksaverio, ki je stanovala na Šempetrski cesti. Brat Anton pojde sedaj k vojakom.

Kdo vé kaj? Ivan Šuligoj iz Zavrha št. 63 pri Trnovem pri Gorici, ki je zapustil dom po zadnji ofenzivi, išče Štefana Plesničarja iz Zavrha. Kdro kaj vé o njem, naj sporoči na »Posredovalnico za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Išče se pisarniška moč, vešča slovenskega in nemškega jezika, za taborišče v Brucku ob Litvi. Prosta hrana, stanovanje in plača po dogovoru. Kompetenti naj se zglase pri »Posredovalnici za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Dnevne vesti.

— **Vojna odlikovanja.** Za hrabro obnašanje pred sovražnikom je bilo izrečeno ponovno Najvišje pohvalno priznanje ob istočasni podelitvi mečev rezerv. nadporočniku Ivanu Leskošeku, trdnj. p. 4., isto odlikovanje je dobil prvič poročnik Rajko Vatovec pešp. 17., z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje je odlikovan nadporočnik dr. Ivan Šuman, pod. nek. mun. dobivališča; s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje Viljem Gornik, stražmojster drag. p. št. 5.; črnovojniška orožniška stražmojstra Mihael Colja v Zalogu in Edvard Žitko v Dutovljah na Krasu sta dobila isto odlikovanje, nadalje črnovojniški rač. narednik Ludovik Kogoj, dom. okr. poveljstva 5, stražmojster Ivan Glonar, orožniški pov. 6.. Vinko Križan, pov. orožn. postaje v Poreču, Josip Colnar, pov. orož. postaje v Sežani, Karol Durnik, orož. stražmojster v Kopru, Ivan Žbona, orož. stražmojster v Kragujevcu; s srebrnim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje je odlikovan četovodja enol. prost. Anton Trinajstič 97. p. — Vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik 17. pp. Franc Kvas. Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil praporščak v Ljubljani Franc Petschenko. Signum laudis sta dobila asistenčni zdravnik v Ljubljani dr. Vladimir Kosec in nadporočnik 17. pp. Andrej Stramec.

— **Odlikovanja.** Gospod Ivan Pirc, c. kr. črnovojniški nadinženir na soški fronti, je bil za hrabrost in izvrstno službovanje pred sovražnikom odlikovan z najvišjim pohvalnim priznanjem z meči. To je sedaj že četrto odlikovanje, ki ga je imenovani za svoje delo prejel, ker je že prej dobil zlat zaslužni križ s krono na traku hrabrostne svetinje, potem cesar Karlov vojni križ, izvanreden avancement. Vrlemu možu naj bodo ta odlikovanja kot malo nadomestilo in povračilo za velike krivice, ki so se mu dogodile. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je prejel narednik 7. vojnega poveljstva Ivan Bogataj, ki je bil že prej odlikovan z železnim križem s krono, z bronasto svetinjo in železnim križcem.

— **Z bronasto hrabrostno svetinjo** so odlikovani drugič pri 87. polku: četovodja Ivan Kolar, poddesetnik Fran Selič in pešci Marko Gračner, Jakob Enzi in Karl Kranjc; pri 47. polku: četovodja Ivan Črnčič in Ivan Pungartnik, poddesetnik Vinko Verblac. Prvič so odlikovani: Ivan Tomšič, drag. polka 5, desetnik Albin Eržen top. p. 28. Pri 87. pešpolku so odlikovani z bronasto hrabrostno svetinjo: četovodja Josip Hrovatič, desetnik Anton Prahar, poddesetniki Ivan Zupančič, Ivan Hrib, Fran Arzenšek, pešci: Jernej Kegl, Albin Herman, Josip Dernikovič, Josip Vivod, Tomo Salomon, Ivan Mikl, Vinko Blazinšek, Josip Štolfa, Ivan Kramberger, Jakob Belcer, Karl Veter, Albin Sadek, Jurij Amon, Štefan Uršej, Dominik Hribaršek, Martin Belcer, Štefan Pravica, Anton Katič, Ivan Cafuta, Blaž Cebek, Anton Kos, Ivan Ormek, Mihael Kuzman, Miroslav Kotnik, Fran Križanič, Simon Lesjak, Simon Malobabič, Miha Miložič, Fran Osenjak, Angelo Znidarčič, Anton Tanšek, Tomo Zumbar, Rudolf Godlar, Ivan Pomarčak, Andrej Pirozek, Ferdo Zmurko, Pavel Hrašan, Ivan Jelenko, Miha Šepetavec, Ivan Jogan, Fran Kragolj, Josip Kelc, Jakob Golič, Ivan Zebec, Fran Filipančič, Jos. Coletto, Andrej Kobar, Ivan Kokotec, Anton Štih.

— **Odlikoval se je** enol. prost. iz Ljubljane, Ivan Ločniškar, 11. t. m. v rez. čast. šoli v streljanju. Dobil je prvo darilo s pohvalo vsega častniškega zbora.

— **Zopetno odlikovanje slovenskega železniškega uradnika.** G. Ernest Vargazon, nadrevident južne železnice, sedaj nadporočnik in postajni poveljnik na neki postaji severne armadne železnice, je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje v priznanje odličnega službovanja v železniški vojni službi. Gospod Vargazon je bil ob izruhu vojne z Zidanega mosta premeščen nagloma nekam na Gor. Štajersko in potem pozvan v vojaško službo, ker je spadal med sumljive ljudi. Gosp. Vargazon pa izborno službuje v vojaški železniški službi na severu in je sedaj že drugič odlikovan.

— **Padel je na soški fronti** poročnik Toni Simonišek pri nekem naskoku. Ubila ga je granata. Mlademu junaku časten spomin!

— **Oproščanje črnovojnikov od črnovojniške službe.** Odkar so veljavna nova določila za oproščanje črnovojnikov od črnovojniške službe, se je udomačilo splošno mnenje, da je sedaj lažje doseči oprostitev od črnovojniške službe kot preje. To mnenje je napačno. Namen revizije oproščencev je, znižati število oproščencev, potemtakem znižati tudi število novih prošenj. Oblastim je naročeno, pri oproščanji vporabljati najstrožjo mero in vplivati na stranke, da ne vlagajo neutemeljenih prošenj. Poudarja se znova, da prošnje, ki se tičejo zgolj privatnih interesov, ne pridejo v poštev.

— **Dopusti poklicnih lovcev.** Poklicni lovci so večinoma vpoklicani pod orožje. Lovi, zlasti pravilno urejeni lovi, vsled tega več ali manj trpe. C. kr. poljedelsko ministrstvo je sporazumno s c. in kr. vojnim ministrstvom odredilo, da se prošnje poklicnih lovcev za dopust po možnosti vpoštevajo. Za dopust je prositi neposredno pri svojem poveljstvu — pri raportu. V izredno nujnih slučajih je prošnje, ki pa morajo biti potrjene po politični oblasti, predlagati centralni oblasti.

— **O inženerjih.** K notici, ki je izšla pod gorenjim naslovom v 212. številki »Slovenca«, si dovoljujem sledeče pripomniti: S tem, da je odrekla avstrijska vlada pravico do naslova »inženerja« vsem, ki niso izvršili predpisanih izpitov na visoki tehnični šoli, je bila izpolnjena ne samo davna želja nas inženerjev, temveč ustreženo vsemu občinstvu, ki pri raznih zgradbah, oziroma podjetjih rabi resničnih strokovnjakov. Inženjerska veda stoji danes na popolnoma drugi stopnji, kakor si predstavlja pisatelj gori omenjenega članka. Danes ne zadostuje več, da zna spreten zidarski polir dobro gledati, kako se ta ali oni objekt izvršuje, da si s tem osvoji »duševnih zmožnosti« inženerja. Vsaki inženjer rabi za uspešno prakično delovanje znatno predizobrazbo in globoke teoretične znanosti, ki si jih more osvojiti edino le na kaki visoki tehnični šoli. Moderni zobozdravnik ne more več postati iz kovača, ki je v prejšnjih časih zobe izdiral; za zdravnico ne more biti diplomirana babica, ki zna baje ljudi zdraviti. Ravno tako zidarski polir, ki lahko dobro razume, kako se beton meša, ne more brez vsake teoretične izobrazbe postati inženjer, od katerega se zahteva reševanje raznih težavnih tehničnih problemov. Inženjerju ne zadostuje celo, da bi se zadovoljil s teoretičnimi znanostimi, ki si jih je pridobil na visoki šoli, primoran je, da stalno zasleduje literaturo, ako hoče ostati na moderni stopnji. Od praktika, ki nima potrebne teoretične predizobrazbe, tega ni mogoče zahtevati, kakor sploh od njega ni pričakovati, delovanje v inženjerski vedi. Občinstvo je varovati pred raznimi pseudostrokovnjaki, ki v domišljiji o svojih duševnih zmožnostih predstavljajo inženjerja, dasi pri njih o kaki znanosti niti govora ni. Poznam take strokovnjake, ki so se predstavljali» vsaj za inženjerja«, ki pa niso bili zmožni napraviti predpisanega izpita za stavbnega mojstra. — Ing. dr. Miroslav Kasal.

— **Umrl je** v starosti 87. let infulirani stolni prošt ljubljanski demantni mašnik gospod I. E. Sajovic, imetelj zlatega križca za zasluge s krono in komturnega križca Franc Jožefovega reda. Rodom je bil z Visokega pri Kranju. Kaplanoval je 13 let pri Sv. Križu pri Litiji in bil župnik v Mošnjah ter 22 let župnik v Slavini. Za ljubljanskega prošta je bil imenovan leta 1906.

— Smrtna kosa. Umrl je v Kolezijski ulici št. 28 hišni posestnik gospod Martin Švigelj v starosti 71. let.

— **Pevski večer »Ljubljanskega zvona«.** Ob prav dobri udeležbi se je vršil snoči v deželi. gledališču pevski večer »Ljubljanskega zvona«. Srečno uveden od narodnih pesmi, ki jih je moški zbor vse pohvale vredno izvajal, je hotel pevski večer v ostalih svojih točkah nuditi občinstvu različnega užitka tako z mešanim zborom, kakor s soli. Tudi mešani zbori so prav ugajali in je priznati trud pevovodje gosp. Prelovca. Pri gdč. Verhunčevi, ki je znana kot izborna pevka, smo pogrešali potrebnega kolorita, sicer pa je rešila svojo nalogo prav pohvalno. Pri gosp. Mohoriču iz Zagreba je bilo občinstvo s pohvalo zelo radodarno. V splošnem smemo imenovati prireditev prav posrečeno, dasiravno v moških osmerospevih tu in tam ni bilo prave skladnosti.

— **Glasbeno dramatični večeri v deželnem gledališču** se bodo letos kolikor bo mogoče vsled nedostajanja kurjave, redno nadaljevali. V petek 21. t. m. nastopi slavna komorna pevka G. Förstel, visoki sopran dunajske dvorne opere, ki stoji med vrstnicami sedanjosti v prvi vrsti. Na tej visoko nadarjeni pevki se odkrivajo največje umetniške čednosti, namreč bogastvo in lepota glasu, fenomenalna tehnika, umetniška zrelost, inteligenca, osebnost in neizmerna moč tvorbe. Ta velika umetnica razpolaga z vsemi sredstvi izrazitosti in njen izvrstni glasbeni čut kakor tudi njena visoka umetniška inteligenca izčrpajo do zadnjega najfinejše nežnosti dela. — Tako pomeni ta koncert zopet višek v glasbenem življenju našega mesta, katerega se bomo še pogostokrat in radi spominjali. Vstopnice za ta umetniški večer se že prodajajo pri blagajni v deželnem gledališču.

— **Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu.** Danes dopoldne je bila otvorjena umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. Poleg nekaterih že znanih slik nas je presenetila razstava s celo vrsto novih, prav dovršenih umetnin. Na razstavi srečavamo znance, ki so se nam že davno prikupili, a tudi novih umetnikov ne manjka. Vavpotič in Franke sta nam prinesla prav žive pokrajinske slike, vsak v svojem žanru. Dolinar je prinesel večjo vrsto lepih soh in doprsnih kipcev. Vedno originalne kompozicije Smrekarja tvorijo posebno privlačno točko. Tudi Gaspari je razstavil več novih slik. Na razstavi so zastopani tudi S. Šantel, Kregar, Jakopič, Vaničeva i. dr. Natančnejši opis razstave prinesemo, ko nam bo to dopuščal prostor, kratko le pripomnimo, da nudi razstava zelo lep umetniški užitek.

— **Rekvizicija kovin.** Interesenti se opozarjajo, da morajo imeti podjetniki odnosno njihovi namestniki, ki so od vojaške oblasti poverjeni snemati bakar (strehe, strelovode i. dr.) uradne legitimacije. Delavci, ki bi utegnili jemati strelovode, bakrene strehe i. dr. in ki se ne morejo izkazati s poverilom vojaške oblasti, bi bilo naznaniti orožništvu, odnosno policiji. Pripominja se, da škoda, ki bi utegnila na ta način nastati, ni le za vojni erar, marveč tudi za lastnika bakra, ker bi isti ne dobil zanj plačila.

— **Uživanje mesa za pripadnike mozaijskega veroizpovedanja.** Vsled naredbe c. kr. prehranjevalnega urada z dne 14. t. m. št. 70.492, smejo pripadniki mozaijskega veroizpovedanja na brezmesne dneve ob svojih praznikih t. j. 18. in 25. t. m., kakor tudi 2. in 9. oktobra uživati meso. Prodaja mesa je pa ob istih dnevih prepovedana.

Nesreče. Ponesrečil se je na tukajšnjem glavnem kolodvoru zaposleni črnovojnik Vaclav Ružička. Poškodovan je smrtno. — Na postaji v Litiji je prišel pod vlak neki infanterist. Odtrgalo mu je levo roko in poškodovan je na glavi. — V Sneberjih se je unel petrolej v skladišču in hipoma je gorela obleka tam se nahajajočih žensk Margarete Maroltove in Antonije Lovšetove. Obe ste bili težko poškodovani v bolnišnico prenešeni: Lovšetova je umrla.

V Krškem je umrla gospa Marija Mencinger roj. Barbo, vdova po odvetniku gosp. dr. J. Mencingerju v Krškem. Velecenjenim rodbinam naše srčno sožalje!

Enodnevni tečaj za porabo sadja in sicer napravljanje sadjevca, sušenje, vkuhavanje itd, se bode vršil na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob Južni železnici dne 25. t. m. Udeležiti se ga zamore le, kdor se prej prijavi.

Maribor. (Naš glavni kolodvor.) Slovenskemu potujočemu občinstvu postaja uradovanje na našem glavnem kolodvoru že skrajna muka. Osorno ravnanje nekaterih nemških uradnikov, ki ne delajo drugega kot izzivajo, mora končno razdražiti tudi najpohlevnejšega Slovenca. Kdor ne zna nemško, dobi le z veliko težavo vozni listek, zgodi se mu pa pri vsem tudi prav lahko, da se mu zabrusi kak »Halt's Maul!« Minoli praznik in nedeljo smo imeli v mestu mnogo romarjev. Blagajne so bile na glavnem kolodvoru sicer to pot vselej že pred časom odprte, a vseeno ni zadoščalo silnemu navalu. Tisoče občinstva se je prerivalo pred odhodom vsakega vlaka pred postajo. Tu smo doživeli marsikak mučen nastop. Par civilistov je vse ogorčenje čakajočega občinstva še s tem netilo, da so se spozabljali do raznih psujočih opazk napram Slovencem. Ne le, da niti eden orožnikov ni znal slovensko, tudi nobeden ni branil žalivk. Da par krepkih spopadov ni dovedlo do splošnih pretepov, je zahvaliti v prvi vrsti razsodnosti slovenskega, po veliki večini kmečkega prebivalstva, kmečkih fantov in mož. Slovensko okoliško kmetsko občinstvo je pa tudi moralo spoznati da pri takih prometnih težavah in v tem času, ne kaže potovati, ne kaže romati po deželi: Naj nihče ne smatra teh naših vrstic morda kot izvor intolerance Daleč nam je do tega! A vsakdo mora uvideti, če je že danes taka težava, kakšna bo šele pozneje? Za zimo bo promet še slabši. Verske vaje in drugo opravi vsakdo raje doma, ali pa vsaj v krajih, ki za njih dosego ne zahtevajo uporabe železnic. Koliko časa, koliko denarja gre v izgubo in, koliko razburjenja, ki bi sicer lahko izostalo, bi bilo s tem prihranjenega.

Kino Ideal. »Pravljica o velku« je krasna drama, ki vse prekaša po lepoti in vsebini, kar izpričuje tudi včeraj doseženi velikanski uspeh. Naj torej nikdo ne zamudi prilike, ogledati si ta lepi film. Ta spored se predvaja še do petka., 21. septembra. Predstave od 4. ure naprej. Zadnja ob pol 9. uri na vrtu s spremljevanjem orkestra.

Listnica s 96 K je bila izgubljena z Dunajske ceste do kolodvora v Šiški. V listnici je bilo tudi več znamk in dve legitimaciji. Odda naj se na naslov, označen na pismih v listnici.

Dotična oseba, ki je 18. t. m. zamenjala moški dežnik, stoječ ob vratarjevem sedežu na državnem kolodvoru, se pozivlja, naj ga odda takoj v nemški kazini 2. nadstropje št. 1, sicer se objavi njeno ime.

Poziv. Dotična ženska, ki je pred kratkem na magistratu pozabila ročno torbico in denarnico z manjšo vsoto denarja, se pozivlja, da se čimpreje za vse zglasi pri predsedstvenem slugi Suhadobniku.

Aprovizacija.

+ **Red pri razdeljevanju blaga v cerkvi sv. Jožefa.** Mestna aprovizacija opozarja stranke, ki imajo izkaznice ubožne akcije, naj se točno drže ur, ob katerih pridejo njihove številke na vrsto. S tem se preprečijo navali in nepotrebno drenjanje.

+ **Nakazilo moke trgovcem.** Trgovcem se bode nakazovala moka v petek dne 21. septembra ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici.

+ **Prodaja moke za stranke** se vrši od sobote 22. septembra do vštevšega petka 28. septembra. Na vsako izkaznico se dobi 1 kg moke za pecivo; kilogram po 1 K 18 v.

+ **Ostanek moke** je naznaniti v soboto 29. septembra. Kdor ne pride naznaniti ostanka moke, se mu bode prodaja moke sploh odvzela. Istotako je naznaniti, če moka ni ostala.

† **Razdelitev mesa po znižani ceni na rumene izkaznice C.** V četrtek, dne 20. septembra popoldne bo delila mestna aprovizacija meso po znižani ceni v cerkvi Sv. Jožefa strankam, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko C. Določen je ta - le red: Od ½2. do 2. št. 1 do 200; od 2. do ½3. št. 200—400; od ½3. do 3. št. 401—600; od 3. do ½4. št. 601—800; od pol 4. do 4. št. 801 do 1000; od 4. do ½5. št. 1001—1200; od ½5. do 5. št. 1201—1400; od 5. do ½6. št. 1401—1600; od ½6 do 6. št. 1601—1800; od 6. do ½7. št. 1801 do 2000; od ½7. do 7. št. 2001—2200; od 7. do ½8. št. 2201 do konca. Prinesite drobiž zanesljivo seboj in pridite točno ob urah, ki so tukaj določene. Meso je prašičje, kilogram stane 4 krone. Ena oseba dobi četrt kilograma, dve osebi ½ kg, tri do štiri osebe ¾ kg, pet do šest oseb 1 kg, sedem do osem oseb 1¼ kg, več oseb 1½ kilograma.

+ **Oddaja cenejšega mesa v Mostah.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo delila v četrtek, dne 20. septembra popoldne v Mostah prašičje meso in sicer v mesnici gospoda Karla Štruklja na Zaloški cesti štev. 14. Meso dobe stranke, ki imajo rumene izkaznice s črko B in C. Od 2. do pol 3. pridejo na vrsto stranke z rumenimi izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 3. do 3. štev. 100 do 200, od 3. do pol 4. štev 200 do konca. Od pol 4. do 4. dobe meso stranke z rumenimi izkaznicami črko C štev. 1 do 100, od 4. do pol 5. štev. 100 do 200, od pol 5. do 5. štev. 200 do 300, od 5. do pol 6. štev. 300 do 400, od pol 6. do 6. štev. 400 do konca. Kilogram stane štiri krone. Ena oseba dobi en četrt kg, 2 osebi pol kilograma, 3 do 4 osebe tri četrt kg, 5 do 6 oseb en kg, šest do sedem oseb eden in en črtrt kg. Več oseb eden in pol kg.

+ **Oddaja cenejšega mesa na Viču.** Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice zaznamovane s črko B in C dobe meso v četrtek, dne 20. t. m. popoldne v mesnici gospoda Škrla na Viču (onstran železniškega tira). Na vrsto pridejo od 2. do pol 3. stranke z izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 3. do 3. štev. 100 do 200, od 3. do pol 4. štev. 200 do konca. — Stranke z izkaznicami C prejmejo meso od pol 4. do 4. štev. 1 do 100, od 4. do pol 5. štev. 100 do 200, od pol 5. do 5. štev. 200 do 300, od 5. do pol 6. štev. 300 do 400, od 6. do konca. Ena oseba dobi četrt kg, 2 posebi pol kg, 3 osebe in 4 osebe tri črtrt kg, 5 do 6 oseb en kg, sedem do osem oseb en in en čertrt kg, več oseb pol drugi kg. Kilogram stane 4 K. Prinesite seboj drobiž.

+ **Drobiž pri oddajanju blaga za ubožno akcijo.** Stranke, ki imajo izkaznice ubožne akcije, se zadnje čase več ne ozirajo na pripombo glede drobiža, ki se redno ponavlja pri objavah za vsako posamezno razdelitev blaga. Z menjavanjem debelega denarja se poslovanje blagajne zadržuje in rado se pripeti, da se oddajanje preveč zavleče, da ne pridejo vsled zakasnitve vse stranke na vrsto in da mora ta in oni brez blaga domov. Mestna aprovizacija zato vse stranke nujno opozarja, naj odslej dalje redno in vselej k vsaki oddaji prinesejo točno vsoto denarja, ki je za blago v objavi določena.

+ **Prodajalke sadja na trgu.** Mestna aprovizacija potrebuje nekaj žensk, ki bi prodajale na trgu sadje. Tiste, ki bi službo prevzele, naj se zglase takoj v aprovizacijskem uradu, Poljanska cesta št. 13, prvo nadstropje. Vsaka prodajalka si mora sama preskrbeti tehtnico in uteži.

+ **Zimska jabolka.** Mestna aprovizacija naznanja, da dobi zimsko sadje, ki bo stalo in se držalo, v nekoliko dneh.

+ **Sadje v večji množini.** Mestna aprovizacija prodaja sadje v večji množini (najmanj 10 kg skupaj) vsak dan od 9. do 10. ure dopoldne. Stranke naj se zglašajo v ta namen ob omenjeni uri v aprovizacijskem uradu, Poljanska cesta št. 13.

† **Krompir.** Nakaznice za krompir so stranke že prejele. Vmes jih je bilo več, ki so krompir pridelali doma, in niso dobili zato nakaznic. Ta ali oni od teh je pa pridelal tako majhno množino krompirja, da ima vseeno pravico do nakaznice. Tudi je še več drugih vprašanj, na katera bi rade stranke odgovor. Da zadostimo vsem, naznanjamo, da daje tozadevna pojasnila mestni aprovizacijski urad na Poljanski cesti št. 13, in sicer strankam V. okraja v četrtek, dne 20. septembra; strankam VI. okraja v petek, dne 21. septembra; strankam VII okraja v soboto, dne 22. septembra; strankam VIII. okraja v ponedeljek, dne 23. septembra; strankam IX. okraja v torek, dne 24. septembra; strankam I. okraja v sredo, dne 25. septembra; strankam II. okraja v četrtek, dne 26. septembra; strankam III. okraja v petek, dne 27. septembra. Glede zamude in škode ni strahu, ker krompirja itak še ni tu.

+ **Nova naredba o krompirju.** Uradoma razglašajo: Urad za prehrano je, da zagotovi preskrbo s krompirjem za neproducente in zagotovi potrebe kmetijstva, odredil, da je 20 milijonov meterskih stotov krompirja čim prej zagotoviti za konzum. Čim bo ta množina oddana, bo kmetovalcem preostali jim krompir na svobodno razpolaganje. Čim prej se izvrši oddaja, tem prej bo odpravljena zasega. Kontingenti bodo določeni po deželah in jih razdele deželne vlade na politične okraje po tem, kolikor more kateri dati. Čim bo oddan deželni kontingent, bo kupčevanje s krompirjem v dotični deželi po najvišjih cenah zopet dovoljeno. Oblastva bodo morala delati z vsemi sredstvi na to, da bosta še pred nastopom mraza oddani dve tretjini kontingenta, ker bi bilo sicer preskrbljenje neproducentov za zimo ogroženo. Glede zadnje tretjine kontigenta se bo žitni prometni urad s podporo političnih oblasti in komisij dogovoril s kmetovalci, da bodo krompir dobro shranili in ga zavarovali za poznejšo oddajo. S posebnim kkjučem bo določeno, koliko vagonov oddanega krompirja ostane v deželi in koliko jih je poslati v druge dežele. Da se pokrije potreba tistih dežel, ki se ne preskrbe same, bo kmetovalcem plačana hitrostna nagrada 5 kron za vsak meterski stot, ki ga oddajo do 30. novembra 1917. S tem se zviša cena od 15 in 17 K na 20 do 22 K. Vrh tega dobi kmetovalev 2 kroni za meterski stot, če odda po 1. decembru krompir na kraju, ki mu ga določi vojni žitni prometni urad.

+ **Uredba prometa s kavo-mešanico in kavinimi surogati.** Mestni magistrat opozarja v zmislu naročila c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 31. julija 1917 št. 52.017, — intimacija c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 13. avgusta 1917 št. 24.004, — na ministrsko naredbo z dne 21. maja 1917 št. 230 drž. zak., zadevajoč uredbo prometa s kavo-mešanico in kavinimi surogati. Osobito se poudarja, da je dopustna le prodaja onega blaga, za katero je izdal c. kr. urad za ljudsko prehrano dovoljenje. Dovoljenja se objavljajo od časa v uradnem listu »Wiener Ztg.«; pojasnila daje pa tozadevno tudi mestni magistrat sladkorni pododsek v mestni posvetovalnici). Zajedno odreja mestni magistrat v zmislu cit. razpisa, da mora biti predležeči razglas nabit v vseh onih prodajalnah, kjer se prodaja predmetno blago. Razglas je dobiti v magistratnem ekspeditu.

Razne stvari.

* **Ruski voditelji se ženijo.** Kerenjskij je zapustil svojo ženo ter se je poročil z gdč. Timmer, članico carskega gledališča. Tudi Skobelev se je te dni oženil s pevko Davidovo.

* **Iz korupcijskih procesov na Dunaju.** Veliki korupcijski proces, ki se je vršil dolge dni pred divizijskim sodiščem na Dunaju proti črnovojniku Brücku in proti naredniku Naglu, je končan. Nagl je bil obsojen na en mesec, Brück pa na tri leta in štiri mesece težke ječe.

* **Tajna poroka dolarske princezinje.** Angleški in ameriški listi razpravljajo obširno o ljubezenskem romanu Jerice Vanderbiltove, hčere ameriškega miljardarja Frederika Vanderbilta. Ta se je namreč v Seafordu na Angleškem seznanila s korporalom kanadskih čet Lockquellom, ki je bil ranjen na Francoskem in pripeljan v Seaford, da se pozdravi. Dolarska princezinja se je z njim kar tajno poročila.

* **Čudne razmere** morajo vladati v nemškem Gradcu. Vsak dan skoro je čitati v graških listih, zlasti v »Tagespošti« bridke pritožbe, kakor da tam že lakote umirajo. Na inseratnih straneh ravno tiste »Tagespošte« pa je na ponudbo toliko živil, kakor da jih v Gradcu ni drugače spraviti v konzum, kakor potom javnih oglasov. Dne 2. septembra je »Tagespošta« prinesla 18 inseratov o živilih. Ponudeni so trikrat riž, petkrat jajca, petkrat kava, potem oglje, kava in sladkor. Sploh bi se dala sestaviti prav zanimiva statistika.

* **Zasačena zaloga.** Zagrebška policija je pri komisijonarju v Karlovcu iztaknila dva vagona lekarniških drož, vredna poldrugi milijon kron. Te drože so last dunajske tvrdke Janowitza nasledniki. Najprej je to blago ležalo na Dunaju, a ker se je firma bala, da bi bilo zaplenjeno, je stvar spravila v Karlovec. Posebna komisija, ki jo je poslala hrvatska vlada v Karlovec, je dognala, da so skrite drože velika vrednost in bi bili za zdravljenje vojakov največje vrednosti. Firma pa hoče blago prodati v Turčijo in je že prosila za izvozno dovoljenje.

* **Angleži in Francozi** so bili dolga stoletja veliki nasprotniki, ki so se križali njihovi interesi, a še v tistih časih velikih nasprotstev je nastal temelj, iz katerega so se rodile angleške simpatije za Francoze. V 17. stoletju je bila kultura angleške aristokracije že popolnoma francoska. Ob času velike revolucije je na tisoče Francozov pobegnilo iz domovine na Angleško in nastali so v Londonu celi francoski okraji. To je znatno vplivalo na zbližanje obeh narodov. Angleži so imeli že prej velike kulturne simpatije za Francoze. Voltaire je prebival od leta 1726. do 1728. na Angleškem in njegova knjiga »Lettres anglaises« kažejo, da je kar strmel, spoznavši veliko politično svobodo Angležev. Voltaire in Monterščuieu sta bila prva znamenita zastopnika anglofilstva na Francoskem. Na drugi strani pa so različni Angleži, ki so dlje časa prebivali na Francoskem, zanesli v svoje domače kroge simpatije za francosko literaturo, za francoski ukus in za francoski način življenja. Od 18. stoletja je na Angleškem vkoreninjena navada, da obiskujejo Angleži Francijo in zlasti Pariz. Dosti je Angležev, ki pridejo po večkrat za leto v Pariz, samo da si kupijo nekaj knjig ali rokavic. Angleži imajo navado, da posvetijo soboto in nedeljo počitku — take dni se je pred vojno pripeljalo vedno na tisoče Angležev v Pariz. Medsebojno poznanje in medsebojne simpatije so znatno vplivale, da so Angleži in Francozi pozabili nekdanja svoja nasprotja.

Pri slabi prebavi, zlasti po preobilnem užitju težkih jedij, alkohola in tobaka, izplakne naravna »Franz-Josef grenčica« jedilni kanal. Jezik postane čist in po kratkem času se pojavi zopet slast po jedi.

Gospodarstvo.

Nabiraje — užitne gobe!

Večina nas ubogih zemljanov čuti že dan za dnevom vedno hujše: kako težko je priti do toliko živeža, kolikor ga je treba za zdravo telo!

Vsega nam dan za dnevom vedno bolj primanjkuje in vse v ceni tako raste, kakor hudournik, kadar se oblak pretrga.

Bliža se pa čas, ko začne rasti po gozdih in trebežih in drugod vsem bolj ali manj dobro znano, skoro tako, kakor meso tečno hranivo, in to so — gobe ali glive.

Že pred dvema letoma sem v »Slov. Narodu« priporočal:

»Goba — namesto mesa«, pa mislim, da je še potrebno zopet priporočati to izvrstno in tečno hranivo; da se ne bodo posamezniki še tako zelo bali uživati gobe, ki niso toliko nevarne, kolikor si domišljujejo.

Redilnih snovi, posebno beljakovine, imajo najslabše gobe približno toliko, kakor najbolj redilne rastline, kakor fižol in grah in dr., vsekakor pa več kakor naj si bo katerakoli zelenjava ali pa krompir, repa, zelje. Manjka jim samo maščobe, ki jo pa daje zaužito olje in olinata semena, ali pa krompir, kruh itd. v svojem škrobu.

Užitnih gob je pri nas gotovo okoli 200 vrst, in sicer en četrt izvrstnih, en četrt dobrih in polovica pa manj dobrih, ali za nekatera jedila vendar pripravnih in še dosti okusnih. Vendar pa pri nas ne uživajo več kakor kakšnih 10 vrst, drugih se izogibljejo in to le vsled strahu, da bi se zastrupili, — ker jih ne poznajo.

Težko je gobe natančno razločiti drugo od druge, posebno za nevajene. Zato nabirajo le take, ki jih lahko spoznajo. Nekatere vrste pa prištevajo — in to po krivici — strupenim gobam, posebno tiste, ki izpreminjajo barvo, kadar jih prerežemo, prelomimo ali pritisnemo.

Vsa pravila, ki jih še ljudje za edino prava navajajo za spoznavanje strupenih od nestrupenih, — so popolnoma neverljavna, ker zametujejo najboljše gobe.

V sledečem hočem deloma po I. Rothmayru* na kratko navesti iste znake, po katerih se lahko izognemo zastrupljenju z gobami.

A. Splošna navodila.

a) Ne nabiraj gob v dežju ali takoj po dežju, dokler so še mokre in sluzave (slinaste); pa tudi rosnih ne; le jurčkom rosa ne škoduje.

b) Ne nabiraj starih, že smrdečih gob, ki so od ličink (črvov) in drugih golazni razjedene, in že vsled starosti izmehčane, — temveč le mlade in jedrnate (čvrste). Čim dalje jih pustiš nerazrezane, tem bolj se ti ličinke v njih zrede.

c) Osnaži gobe ali glive že pri nabiranju; če pa tega ne moreš storiti, pa kmalu potem, ko jih domu prineseš. Potem jih takoj razreži na tanke režnje, ali jih pa razgrni v hladnem, suhem in zračnem prostoru po lesah, deskah ali rešetih. Na kupu ne smejo ležati ne cele, ne razrezane (n. pr. v skledi)! Več kakor eno noč naj gobe nerazrezane ne leže!

Kar jih ne moreš svežih pripraviti za jed, pa jih posuši, ali pa napravi iz njih »izvleček«, če se ne dajo sušiti.

d) Ako se kožica s klobuka odlupiti (od roba proti sredini), odlupi jo, ker je težko prebavljiva in ima večkrat, premočan, četudi prijeten vonj (pečenka ali šampinjon); pri nekaterih glivah iz rodu »mušnic« (gomoljnic) pa je tudi strupena in sicer samo ta kožica je strupena, drugi deli glive ne.

e) Pripravi le toliko gob, kolikor jih moreš s svojo družino naenkrat pojesti, ker prestane in zopet pogrete gobe so večkrat škodljive ali celo strupene.

f) Kuhaj in pari gobe le v lončenih ali dobro pološčenih posodah; pražiš in pečeš pa lahko tudi v železnih plitvih in globokih ponvah.

Dobro storiš, če pri praženju takoj s kraja prideneš pol kavine žlice jedilne sode (soda bicarbona), ki stanične kožice zmehča in razje.

g) Pripravljaj gobe pravilno, ker nepravilno ali slabo »izmrevarjene« gobe so škodljive, kakor tudi vsaka druga jed.

h) Ne peri nobenih svežih gob s toplo vodo, temveč vedno le z mrzlo, in kolikor mogoče hitro, da se redilne snovi ne raztope. Le smrčke (mavrohe) popari hitro z vrelo vodo, da izgube škodljivo »helvella« - kislino.

i) Jej gobe počasi in zgrizi jih kolikor mogoče drobno, ker le dobro zgrižene gobe so prebavljive.

j) Ne užij preveč gob pri enem in istem obroku! Tudi najboljše klobase so želodcu škodljive, če ga preveč ž njimi napolniš.

* Prof. I. Rothmayr (Švicar), je bil napravil jeseni leta 1912. v Ljubljani »razstavo gob« s predavanji o gobah.

(Dalje prihodnjič.)

Darila.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je tudi letos blagovolila nakloniti tukajšnji šoli 30 kron. Najlepša hvala! Šolsko vodstvo Drenov grič.

Mesto venca na krsto dvornemu svetniku dr. Josipu pl. Račiču, je darovala gospa Marija pl. Bleiweis 15 K za v vojni oslepele vojake.

Gosp. Sabina Peitler iz Kretzenbacha pri Št. Lovrencu, je darovala ponovno nekaj obleke za goriške begunce. Plemeniti darovalki, ki se na tako blag način spominja teh revežev, se posredovalnica najtopleje zahvaljuje.

Darilo. Učiteljski zbor c. kr. učiteljišča v Ljubljani je daroval v častni spomin na umrlega člana Frana Orkmana znesek 51 K 50 vin. v prid v vojni oslepelim vojakom domačih polkov. Darovali so: Dr. Val. Kušar 2 K, Anton Funtek 2 K, Franc Suher 4 K, Josip Verbič 3 K, dr. Iv. Orel 2 K, dr. Jos. Šmajdek 2 K, Al. Petsche 2 K, dr. Jos. Demšar 2 K, Iv. Vesenjak 2 K, Anton Dekleva 2 K, Josip Gorečan 1 K 50 vin., Jos. Lenarčič 2 K, Jos. Pavčič 2 K, Gabr. Cidrich 4 K, Mar. Stupca 2 K, Mar. Skaberne 3 K, Lea Levec 2 K, Vilj. Josein, Ad. Zajc 2 K, Vikt. Jaklič 2 K, Jos. Krulec 2 K, Fr. Gabršek 4 K, Fr. Suher 2 K.

* * *

Upravništvu naših listov so poslali:

Za **Družbo sv. Cirila in Metoda:** Vinko in Ana Leskovec v Pulju, 10 K, mesto cvetk na krsto pokojnega g. Rudolfa Jegliča v Kranju; z Rogoznice pri Ptuju pošiljata 10 K dva s soške fronte došla branitelja slovenske zemlje, v trdnem zaupanju, da se uresniči naša deklaracija; narodni dijaki iz Sevnice, 8 K, kot dobiček pri kegljanju; mesto cvetk na grob padlega sina, oziroma brata Viljema Trtnika, so darovali Franja Trtnik, Franjo Trtnik, Fani Goli in Iva Drahsler 40 K. — Skupaj 68 K.

Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

:: 300 belih literskih steklenic ::
in 8 desinjonov vsebine 10 litr. se proda v Sodni ulici štv. 1.

Lokal za prodajalno
se išče za takoj v prometni ulici v Ljubljani. — Ponudbe pod **„Silno / 3178“** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

:-: MOTOR KOLO :-:
znamka »Neckersulner« skoraj nove pneumatike (staro blago), **se po ceni proda.** — Ogleda se lahko **od 12 do 2 ure pop. pri Praček, Sv. Petra cesta štv. 43.** 3183

Izborni KOTLETI
„Sidonio“ so zopet došli. — Cena istih K 1.30 komad. Odpošilja se tudi po pošti. Prodaja izključno na konsumente. **KAREL KAVČIČ, Ljubljana, Sodna ulica štv. 1.**

Kot učenka
želi vstopiti v kako trgovino na deželo 16 letno dekle. 3179
Naslov se izve v upravi »Slov. Naroda«.

Kontorist ali kontoristinja
z večletno prakso, zmožna slovenske in nemške korespondence, strojepisja ter sploh vseh kontoarskih del **se sprejme takoj pri Francu Osetu, veletrgovcu na Vranskem pri Celju.** Hrana in stanovanje v hiši.

Temnomodru, lično obleko
za 14 letnega dečka, skoro nova, **se proda za 60 K.** Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 3181

Modistinja in prodajalka
se sprejmeta takoj. 3171
Modni salon MARIJA GÖTZL, Ljubljana, Židovska ulica štev 8.

Odda se za takoj
meblovano stanovanje
s tremi sobami in kuhinjo, **Ljubljana, Dunajska cesta št. 63.** — Poizve se **od 2—3 ure popoldne I. nadstropje A. D.**

Dva DIJAKA
se sprejmeta pri boljši rodbini na hrano in stanovanje. 3186
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Landauer in brun
v dobrem stanu, **se proda.** 3184
Poizve se v upravništvu »Slov. Naroda«.

Nemeblovano stanovanje
eno ali dve sobi s kuhinjo, za novoporočenca, **se išče za mesec oktober ali november v Ljubljani.** 3100
Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Kem I dr. ing. Hirsch, Olomuc. Kemično-tehnična preiskava je izpričala, da je **„Seydlin“** prav izvrstno uporabna ustna voda, ker so njeni podatki popolnoma neškodljivi in se ž njo lahko razkužuje.

Prej v Gorici. **F. Batjel** Prej v Gorici.
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Moška in ženska dvokolesa s staro pnevmatiko,
šivalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke že kompletne **od 2 K.**
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce
Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11
v Mlačičevi hiši poleg goriške kleti.

Vaš creme
VUNOME
morem kar najbolj vroče priporočati. Že po kratki vporabi deluje na polt dobro ter jo napravi nežno in prožno. Pri tem pa nima navadnih nedostatkov cremov, to je ne masti in ne dela polt bleščečo.
M. Vilimova
članica opere Kral. Vinogradi.
Izdeluje: **Laboratorij Hera, Praga-Vršovice, Balek. ul. 35, tel. 6443.**
Veliki lonček 3 K, srednji K 1·50, za poskušnjo 60 vin. — Pošilja se po pošti proti vposlatvi znezka z dodatkom 60 vinarjev za porto.
Zaloga v Ljubljani Lekarna U. pl. Trnkoczy. 2084-XVIII.

Adrija
fotomanufaktura drogerija,
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 5.
priporoča veliko zalogo
desinfekcijskih preparatov kakor: Lysol, Lysoform, Kreolin, Formalin, Formalinove pastilje, karbolovo kislino, karbolovo apno itd. itd.
Velika zaloga **fotografskih potrebščin in aparatov.**

V popolno oskrbo sprejmem krepkega MLADENICA
za dnevno delo v pekariji, eventualno kot učenca. — **Terezija Bizjak, Poljanska cesta, Ljubljana.** 3163

Pomočnika
in poštenega zdravega **vajenca sprejmem takoj Fran Wisjan, izdelovalec vozov, Koledvorska ulica štv. 25, Ljubljana.** 3117

Koncipijenta, zanesljivega solicitatorja in izurjeno strojepisko
sprejme 3082
odvetniška pisarna dr. Frana Poček v Ljubljani, Sv. Petra cesta 11.

Vinski kamen
suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suhe sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč, kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovina 2482
Anton Kolenc, Celje.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: K asne 2652
BLUZE **plašče, jopice, krila, kostume, nočne halje, perilo, modne predmete, športne klobuke in steznike.** Zelo solidna tvrdka:
M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.
Fine
otroške oblekce
in krstne oprave.

Več dobrih
tesarjev, zidarjev in mizarjev
se sprejme proti dobri plači, preskrbi stanovanja in hrane. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«. 3148

-: Piškote :-
napolitanke, karamele i. dr. bonbone prodaja po najnižji ceni na debelo in na drobno Gizela Darbo, Ljubljana Mestni trg štv. 13, nasproti Čevljarskemu mostu. 3093

Raznašalec časopisov
se sprejme.
Vpraša se **pri upravništvu „Laibacher Zeitung“.** 3189

Prazne vreče
vsake vrste, **suhe gobe, kumin, janež in druga semena kupuje** vedno in v vsaki množini, ter plačuje **po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma**
J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Brinje
za kuhanje žganja oddaja
v večjih in manjših množinah tvrdka
Ivan Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta štev. 2.

Kostanjev les
od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej v deblih in polenih kupi po najvišji ceni tvrdka: 96
J. Pogačnik, Ljubljana, Mar. Terezije cesta 13.

Ugodna priložnost nakupa!
Vedno z najboljšim uspehom vodeni
hotel „Rodica“ v Bohinjski Bistrici
na Gorenjskem, last Otona Doktoriča, **z vso opravo in velikim poljem se bo izdražil**
dne 28. septembra t. l. ob pol 11. uri dopoldne
pri **c. kr. okrajni sodniji v Radovljici, soba 26.**
Hotel z opravo je sodnijsko cenjen na K 81.822·22, najnižji ponudek je K 54.548·—. Potrebni vadij K 8.200·—. V skupni cenilni vrednosti zapopaden inventar je vreden K 5991·64. — Interesentje se opozarjajo, da si pravočasno preskrbe potne liste na Kranjsko. 3165

A. & E. Skaberne
Najnovejše bluze za dame
Mestni trg št. 10.

Življensko zavarovanje
z vštetjem
vojne nevarnosti
brez posebne doklade k običajni premiji **s takojšnjim** izplačilom **polne** zavarovane svote v slučaju smrti. — **Izredno nizke premije.**
Generalno zastopstvo
Avstrijskega Feniksa v Ljubljani,
Sodna ulica št. 1.
Izrezati in na gorenji naslov vposlati.

Ime: _____
Poklic: _____
Starost: _____
Zavarovana svota: _____
Doba zavarovanja: _____
Natančni nasl.: _____

To vprašanje ni zame na noben način obvezno. 3087

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, stari oče, gospod

Martin Švigelj

hišni posestnik

po daljši mučni bolezni 18. t. m. ob 12. uri opold. previden s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 71 l. mirno v Gospodu zaspal.

Pozemski ostanki predragega rajncega se prepeljejo v četrtek 20. t. m. ob 4. uri popol. iz hiše žalosti Kolezijska ul. št. 28 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše posmrtnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

V LJUBLJANI, dne 19. septembra 1917.

3187 **Žalujoči ostali.**

Brez posebnega obvestila.

Moj edini, iskrenoljubljeni sin, odnosno brat, svak in stric, gospod

Toni Simonišek

c. in kr. poročnik v kompaniji nekega c. in kr. pešpolka, imejitelj Signum laudis-a z meči in Karlovega četnega križa

je 4. septembra 1917 ob pol 8 uri zjutraj v 22 letu svoje dobe v zvestem izpolnjevanju svojih dolžnosti padel pri naskoku, zadet od granate, pri Tržiču (Monfalcone). Truplo pokojnikovo se je položilo začasno k počitku na pokopališče v Nabrežini in se bo z dovoljenjem pozneje prepeljalo v Celje, kjer se položi v lastno rodbinsko rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v Rimskih Toplicah, v Celju in Mariboru.

Rimske Toplice - Celje - Maribor, v septembru 1917.

Josipina Simonišek, mati. **Marta Voh** roj. **Simonišek, Ani Goričar** roj. **Simonišek, Fini** in **Mila Simonišek,** sestre. **Martin Voh,** finančni nadkomisar, **Karol Goričar,** knjigotržec, svaka. **Gvidon, Anica, Marta** in **Draga,** nečaki. **V imenu ostalih sorodnikov.**

Posebnih oznanil se ne bo izdalo.

Potrtim srcem javljamo, da je naša iskreno ljubljena mama, gospa

Marija Mencinger roj. Barbo

vdova odvetnika v Krškem

dne 17. t. m. po kratki, mučni bolezni izdihnila svojo blago dušo.
Pogreb bo v sredo 19. t. m. popoldne.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi in pri oo. kapucinih v Krškem.
Prosi se tihega sočutja! 3182

KRŠKO, dne 18. septembra 1917.

Milan Mencinger, c. kr. gimn. profesor v p. **Dr. Janko Mencinger,** odvetniški kandidat, sedaj črnovojniški akcesist. **Anton Mencinger,** c. kr. okr. komisar. Ing. **Leon Mencinger,** deželni stavbni nadkomisar, sedaj c. in kr. nadporočnik.